

1969. Oberst O.C. Brøndum viser stedet ved afvandingskanalen på Søndre Strandvej, hvor han gik i land sammen med Jørgen Røjel i 1944. I baggrunden anes Dragør Søbad og Dragør Fort.

Krudthuset fra 1782, som de to flygtninge passede en sen augustaften i 1944. Fra 29. august 1943 var anlægget bevogtet af tysk militær. Ofte ældre fredelige østrigske soldater. Ammunition til artilleriskibene "Peder Skram" og "Niels Juel" blev opbevaret i krudtmagasinet.

Den tyske hangar, som Brøndum og Røjel så, da de ledte efter et overnatningssted efter landgangen på Dragør Sydstrand. (Foto fra maj 1945 taget umiddelbart efter, at Luftwaffe-mandskabet havde forladt området)

En besynderlig landgang i 1944

LOKALHISTORIE. Dines Bogø fortæller om to desertører fra Den danske Brigade i Sverige, som modsat flygtningestrømmen gik i land lidt syd for Dragør Fort 6. august 1944.

AF DINES BOGØ

red.abl@berlingskemedi.dk

SYDAMAGER: Søndag den 6. august 1944 gik to mænd i land på stranden lidt syd for Dragør Fort. Det var sjældent at trafikken i de sidste besættelsesår gik den vej. Normalt var det personer fra Amager, der søgte til Skåne via udskibningspladser langs kysten.

Nu var det heller ikke, hvem som helst der vadede i land fra en lille pram: Kaptajn Otto Christian Brøndum og læge Jørgen Røjel, begge var deserteret fra Den danske Brigade og de havde medbragt flere våben.

Inden de rejste fra lejren havde de haft en kraftig dialog med oberstløjtnant Frode Lund Hvalkof, der var lejrchef i Brigadens forlægning "Sofielund" i det sydøstre Småland.

Brøndum og Røjel mente, at brigaden kun var tiltænkt en politimæssig funktion i Danmark efter kapitulationen, medens mandskabet havde fået at vide, at de skulle til Danmark for at smide tyskerne ud.

Jørgen Røjel var med til sprængningen af Langåbroerne ved Randers den 17. november 1943. Han skrev mange bøger om Besættelsen og han deltog ofte i livlige debatter om aktiviteterne fra den tid. I 1984 deltog Jørgen Røjel i Tv-serien "Her er dit liv", hvor han bl.a. mødte læge Poul Dich fra Dragør.

Brøndum, der var kaptajn i Den danske Hær, var kommet til Sverige den 29. august 1943. Jørgen Røjel, der havde været med til sabotage i Jylland, var

flygtet til Sverige den 30. november 1943.

Landgangen ved Dragør

De to var sejlet fra Trelleborg om bord på en svensk kutter. Den svenske skipper var blevet nervøs midt i Øresund og havde forlangt, at de nu skulle sætte den indkøbte pram i vandet og så selv ro videre til Amager.

Turen var vanskelig, blandt andet fordi de flere gange var ved, at blive opdaget af tyske patruljefartøjer. Prammen var også utæt og først sent om aftenen nåede de i land cirka en kilometer i syd for Dragør Fort. Efter skift til tørt tøj spadserede de videre med deres kufferter og medbragte våben.

De krydsede en afvandingskanal og fortsatte mod det de troede var "Kongelunden", som der står i deres beretninger. Kanalen, der omtales, var anlagt i 1940 som beskæftigelsesarbejde, samtidig med anlæg af Søndre Strandvej.

Det har ikke været Konge-

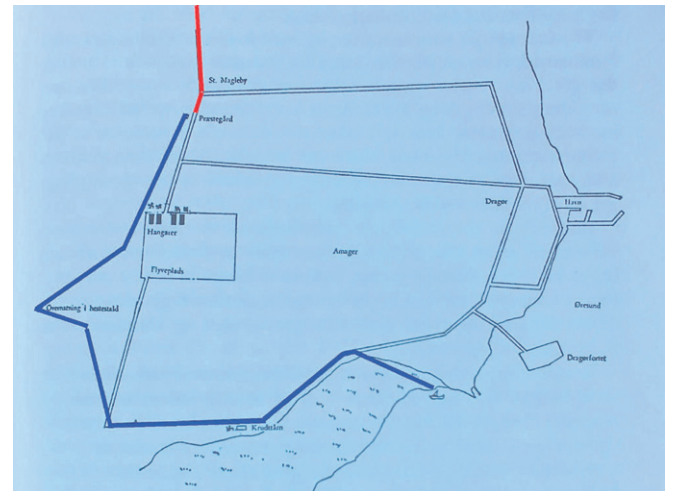
lunden, de har set, men "Dragør Lund". Af beskrivelsen fremgår det også, at de passerer et gammelt krudthus, hvor der var tysk vagt, hvorefter de beskriver, at de pludselig finder sig på en "landingsbane" i Lufthavnen?

Brøndum og Røjel har ofte fortalt om deres rute og Røjel har tegnet ruten, men ud fra beskrivelsen kan man se, at ruten var noget anderledes end de selv troede.

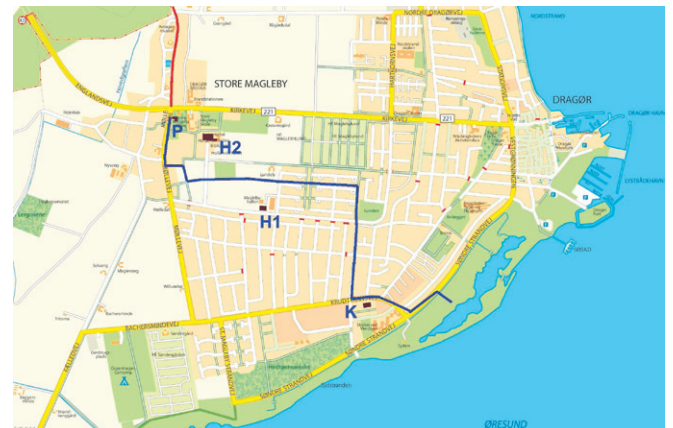
Fra området ved krudthuset (Krudttårnsvej 31) er de gået lidt nord, hvor de er stødt på den otte kilometer lange rullebane tyskerne havde anlagt i 1944 syd for Lufthavnen hen over markerne i Store Magleby.

Hangaren de observerede eksisterer stadig. Tysk standardhangar fra 1944, der i 1972 blev ombygget til ridecenter og som ligger på Rytterager 1, tæt ved den gamle rullebane.

Hvilken lade de overnattede i, er svært at bedømme, men umiddelbart kunne det være en lade lidt øst for Møllegade

Ruten tegnet som Jørgen Røjel huskede den.

Ruten som de beskriver det. Først gik de forbi et krudthus (K) og senere så de på rullevejen en tysk hangar (H1) og senere igen en anden hangar (H2). Præstegården er markeret med (P). Doktor Dich samlede dem sikkert op i krydset ud for Store Magleby Kirke.

i den sydlige del af landsbyen Store Magleby.

Turen til København

Næste morgen forsøgte de, at vække sognepræsten Matthias Ulmer i Store Magleby. Da det ikke lykkedes ringede Jørgen Røjel til byens læge fra en telefonkiosk. Doktor Poul Dich får at vide, at opkaldet drejer sig om akut blindtarmsbetændelse. Dich, der under hele besættelsen illegalt hjalp på mange måder, har helt sikkert været helt klar over, at der ikke var akut sygdom i præstegården.

Da han kom til Store Magleby blev han stoppet af Røjel, der hurtigt satte ham ind i situationen. De to flygtninge blev anbragt i bilen og den sparsomme benzin blev nu anvendt til en tur til København. Begge flygtninge blev modta-

get af Brøndums gode ven skuespilleren Ib Schønberg i hans hjem på Vodroffsvej 3B ved Gl. Kongevej.

Efterspil

Nu var Brøndum og Røjel ikke bare efterlyst af tyskerne, men Den danske Brigade i Sverige efterlyste også desertererne, der, som det blev oplyst, formodedes at være taget til Danmark med de medbragte våben.

Kaptajn Otto Christian Brøndum (1900-1983) blev kompagnichef i modstandsorganisationen Holger Danske.

Læge Jørgen Røjel (1916-2007) blev i begyndelsen af oktober 1944 taget af tyskerne, men undslap seks måneder senere fra interneringslejren Frøslev. Han indgik igen i Holger Danskes ledelse.

Oberstløjtnant, senere general Frode Lund Hvalkof (1893-1988). Han blev udpeget til regimentschef i Den danske Brigade og det var bl.a. i den egenskab, at han havde et opgør i Sofielundlejren med Røjel og Brøndum. Privat boede Hvalkof på Amagerbrogade 31 (ejendommen med Aladdin-Teatret). Samme aften som daværende statsminister Vilhelm Buhl, hvis politik Hvalkof loyalt fulgte.